

(/)

🏠 (/) > 2. Verdenskrig (<http://www.historie-online.dk/boger/anmeldelser-5-5/2-verdenskrig-61-61>)

> Bøger (<http://www.historie-online.dk/boger>)

> Anmeldelser (<http://www.historie-online.dk/boger/anmeldelser-5-5>) > Den røde brænding

← **Forrige artikel** (<http://www.historie-online.dk/boger/anmeldelser-5-5/2-verdenskrig-61-61/doedens-bolig>)

Den røde brænding

Kategori: Anmeldelser

Visninger: 3346

Del artikel: **f** ([https://www.facebook.com/sharer/sharer.php?u=http://www.historie-](https://www.facebook.com/sharer/sharer.php?u=http://www.historie-online.dk/boger/anmeldelser-5-5/2-verdenskrig-61-61/den-roede-braending)

[online.dk/boger/anmeldelser-5-5/2-verdenskrig-61-61/den-roede-braending](http://www.historie-online.dk/boger/anmeldelser-5-5/2-verdenskrig-61-61/den-roede-braending)) **t**

(<https://twitter.com/home?status=>. Aktiviteten kan ses på [\[online.dk/boger/anmeldelser-5-5/2-verdenskrig-61-61/den-roede-braending\]\(http://www.historie-online.dk/boger/anmeldelser-5-5/2-verdenskrig-61-61/den-roede-braending\)\) **in**](http://www.historie-</p></div><div data-bbox=)

([\[online.dk/boger/anmeldelser-5-5/2-verdenskrig-61-61/den-roede-braending&title=\]\(http://www.historie-online.dk/boger/anmeldelser-5-5/2-verdenskrig-61-61/den-roede-braending&title=\)\)](http://www.linkedin.com/shareArticle?mini=true&url=http://www.historie-</p></div><div data-bbox=)

Jakob Tøtrup Kjærsgaard

Den røde brænding. Danske beretninger fra D-dag og invasionen i Normandiet 1944.

Turbine, 2019. 323 sider illustreret. 300 kr.

Af Kresten Søe

Emne, Indhold og opbygning

I disse dage for 75 år siden foregik en af 2. verdenskrigs mest skelsættende begivenheder, D-dag, den allierede invasion i Normandiet 6. juni 1944. "Den Røde Brænding" er en skildring af både invasionen og den historiske ramme, de voldsomme kampe og især den bagvedliggende logistiske bedrift. Alt sammen med dansk vinkel med danske deltagere til lands, til søs og i luften. Skildringen følger en række danske enkeltskæbner såvel militære som civile søfolk i mange for en del ikke hidtil publicerede beretninger. Opbygningen sker i en kronologisk kæde af temakapitler, hvor de enkelte grupper og aktører skiftevis er indflettet med fakta og sammenhænge op til, under og efter invasionen. På den måde giver fremstillingen et sammenhængende helhedsbillede af begivenhederne med førstehåndsberetninger fra alle fem invasionsstrande, fra søfolkene ombord på transportskibene og hos soldaterne i kampene for at fastholde og udvide brohovedet under en beskyttende paraply af allierede fly, der konstant var på vingerne.

Mange enkeltskæbner med primær vægt på krigssejlerne

En del af de danske aktører er beskrevet i tidligere udgivelser og erindringer, fx flyverne Kjeld Rønhof, Anders Moldt og Kaj Birksted. På samme måde kan også nogle af søfolkene genkendes af læsere, der før har fordybet sig i genren. Men her møder vi også fx udvandrede danskere fra USA og Canada, som i deres nye land meldte sig frivilligt i kampen mod nazismen. Nogle var her allerede blandt de første faldskærmssoldater i invasionsnattens kaos, hvor fx Niels Christensen, der havde mistet sit våben i nedkastningen, blev taget til fange, mens Oscar Holst Pedersen overlevede de første døgn for blot senere hårdt såret at miste livet 18. juni. En tragisk nyhed, som først nåede familien i Herning efter Befrielsen. Også blandt de engelske og canadiske tropper var der danske deltagere. Her var Svend Moustgaard Jensen heller ikke blandt sin enheds kun 15 tilbageværende af 325 soldater efter hårde kampe om et højdedrag syd for Caen 25. juli 1944. Officeren John Christmas Møller jr. (søn af den berømte politiker) kom helskindet gennem invasionskampene, men faldt i Tyskland 9. april 1945 lige inden befrielsen. Størsteparten af det danske islæt i invasionen var dog de 800 civile sømænd, der foretog op til 25 ture med forsyninger til invasionsstrandene.

Et gigantisk logistisk puslespil

Ud af de 6.939 fartøjer, der deltog i invasion, var de 860 handelsskibe. Hjertet bag den livsvigtige konstante puls af våben, forstærkninger og ammunition, som holdt de tusinder af soldater inde i kampen mod de tililende tyske panserdivisioner. Af de 860 allierede forsyningskibe var de 31 danske med besætninger af 800 danske søfolk. Hver 20. sømand, der deltog i invasionslaget, var således dansk. Landsætning af forsyningerne foregik dog ikke bare i stadig kamp mod uret, men også mod vejr, vind og vanskelige losningsforhold. Havne fandtes nemlig ikke på invasionskysten. Alt måtte enten losses direkte på selve stranden eller i hastigt konstruerede kunstige havne af betonsænkekasser. Yderligere hertil kom faren for angreb af fly, ubåde, artilleri eller torpedobåde. Men ikke bare fjenden stod i vejen. Søfolkene måtte også lide under mangel på allieret anerkendelse på grund af den pauvre danske modstand 9. april og den efterfølgende samarbejdspolitik. En lang pinefuld proces, der først tillod sejlads under Dannebrog så sent som 25. december 1943. Forinden havde næsten 500 danske søfolk mistet livet, og 66 danske handelsskibe var sænket. Invasionen lagde yderligere 20 døde søfolk og fire danske skibe til disse tab.

Hjemkomst og eftervirkninger

Foruden de mere end 6000 krigssejlere skønnes 1000 danskere at have ydet direkte indsats i de væbnede allierede styrker under krigen. Mens de sidste sammen med modstandsbevægelsens

veteraner straks fik anerkendelse, måtte krigssejlerne efter krigen yderligere kæmpe på hele to fronter. Hjemvendelsen til Danmark, som ofte skete efter mere end fem år, blev for mange et ubemærket antiklimaks uden den hyldest, som blev andre til del. Dertil var mange af de overlevende psykisk mærket af rædslerne og dødsangsten i konvojerne. Bogens sidste del fortæller den lidet flatterende efterfølgende historie her. Først efter næsten 25 år i 1969 kunne disse søfolk opnå den pension og de erstatninger, som var blevet andre veteraner til del. Det på et tidspunkt, hvor mange allerede var bukket under eller gået i psykisk opløsning for traumerne. Kompensationen kom ikke bare alt for sent, men føjede oven i købet spot til skade, idet 50 % skulle afgives til skattevæsenet. En skamlet i efterkrigshistorien, som foruden glemsel og mangel på anerkendelse var en direkte hån mod den gruppe af danskere, der ubestrideligt ydede den største indsats af alle for Danmarks frihed.

Konklusion og vurdering

Bogen giver et fint og dækkende samlet billede af invasionen med øjenvidneskildringer indflettet i den historiske ramme. De mange ret kortfattede erindringsglimt kan dog af og til virke lidt forvirrende med nye personer, der kommer og går. Men alle de mange skæbner og dramatiske oplevelser fungerer fint i helheden og danner en vedkommende vinkel med en dansk rød tråd. På samme måde tilføjer skildringen af begivenhederne strand for strand sammen med invasionsforberedelserne en fin sammenhængende illustration af kampsoldatens totale afhængighed af logistik og forsyninger. Herved understreges også kernen i den danske indsats, idet logistikken omkring invasion var netop det punkt, hvor de danske krigssejleres indsats stod stærkest i forhold til den allierede sejr. Overalt står bogen instruktiv, spændende og stærk i sin fremstilling. Hertil kommer, at kampene på de engelske og canadiske landgangssteder Gold, Juno og Sword hidtil ofte er sparsomt beskrevet i danske udgivelser. Det rådes der fint bod på her. På samme måde understreger bogen et andet knap så velbeskrevet element. Nemlig den kendsgerning, at sejren langt fra var vundet ved blot at komme i land. Invasionen blev nemlig først endelig afgjort i ugerne derefter i et decideret og langt blodigere opslidningsslag mod veltrænede ofte taktisk overlegne elitedivisioner fra Waffen-SS. Også den danske deltagelse her er fint beskrevet. Til sidst nogle ord om bogens layout, som overalt understøtter atmosfæren og fremstår indbydende med kort og fotos af åsteder, skibe, fly og aktører. På alle punkter har forfatteren ydet et fint og instruktivt stykke arbejde.

[Historie-online.dk, den 29. maj 2019]

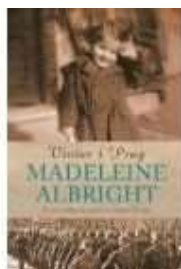

← **Førrige artikel** (<http://www.historie-online.dk/boger/anmeldelser-5-5/2-verdenskrig-61-61/doedens-bolig>)

SE RELATEREDE ARTIKLER

BREVE FRA ANDERS

VINTER I PRAG

(<http://www.historie-online.dk/boger/anmeldelser-5-5/2-verdenskrig-61-61/breve-fra-anders>)
(<http://www.historie-online.dk/boger/anmeldelser-5-5/vinter-i-prag>)
(<http://www.historie-online.dk/boger/da-verden-gik-amok-799>)